

A színektől

A FORMÁKIG

KOVÁCS ILONA

PPKE BTK

Pszichológiai Intézet

Pszichológiai Kutatólaboratórium

A művészet kórélettana

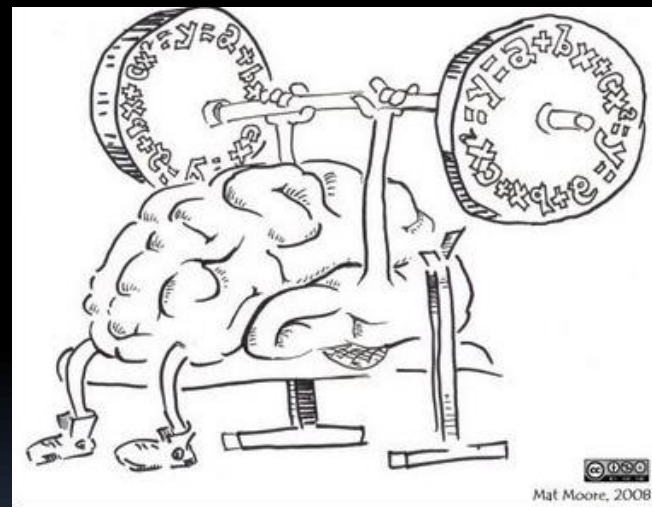
Semmelweis Egyetem, Általános Orvosi Kar

2016. március 16.

Kner Imre:

„A színharmóniának igen sok apró titka van, melyeket csak úgy és akkor leshetünk el, ha szemünket annyira iskoláztuk már, hogy az képes legyen a legfinomabb árnyalatokat is megkülönböztetni, ehhez pedig nagy **szeretet és óriási gyakorlat** kell. Figyeljük tehát meg a természetben minduntalan kínálkozó mesés színhatásokat, s ha megismertük és meg is szerettük a színeket, megtanuljuk őket élvezni is.”

De hogy is kezdődik ez a dolog?

felnőtt

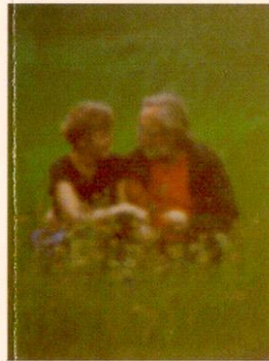
NEWBORN

ONE MONTH

TWO MONTHS

THREE MONTHS

SIX MONTHS

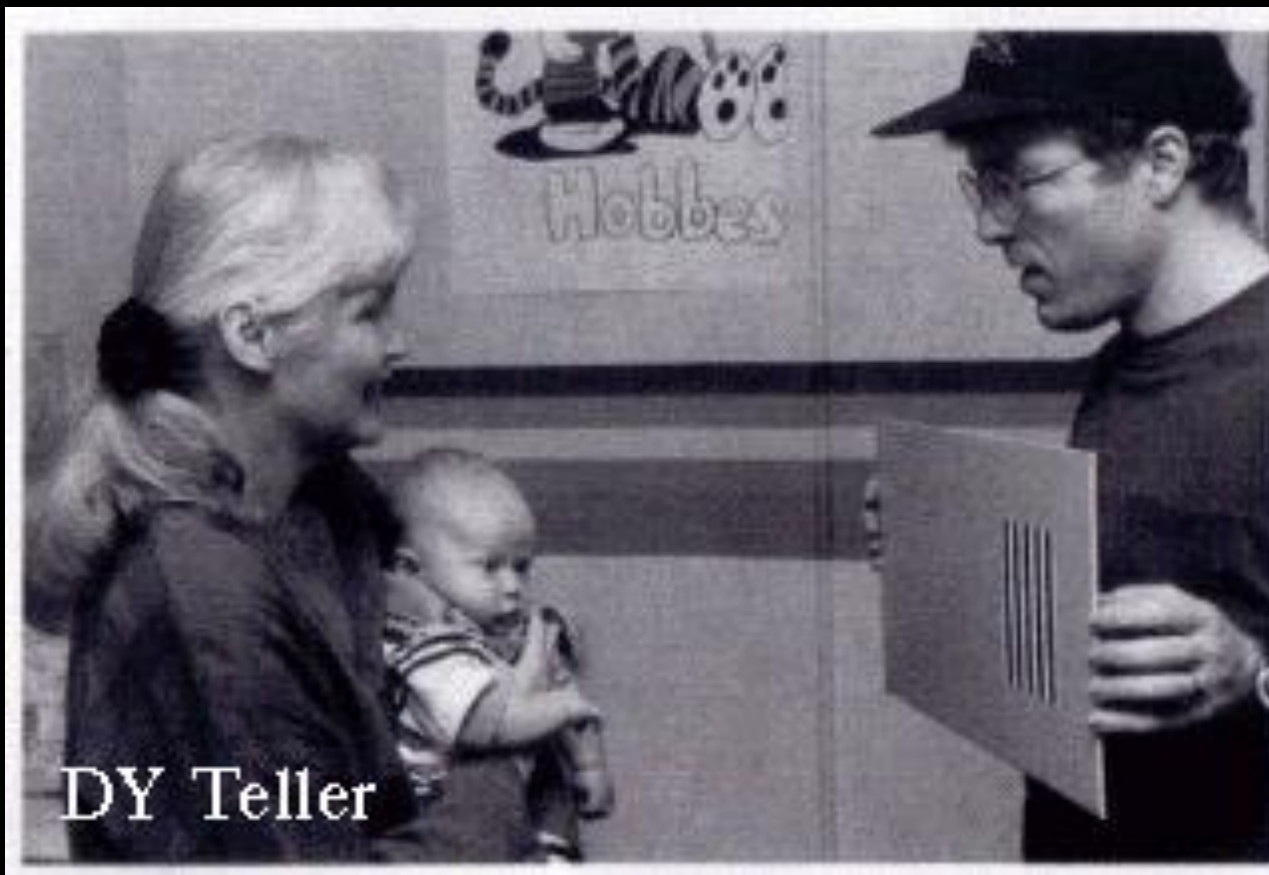

ADULT

FIRST GLANCES : THE VISION OF INFANTS

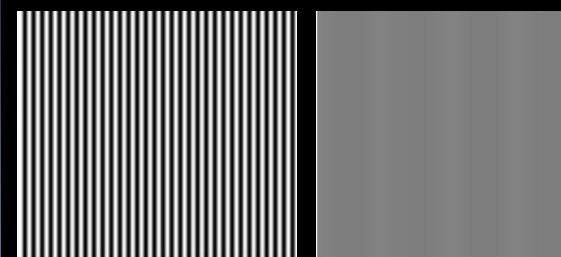
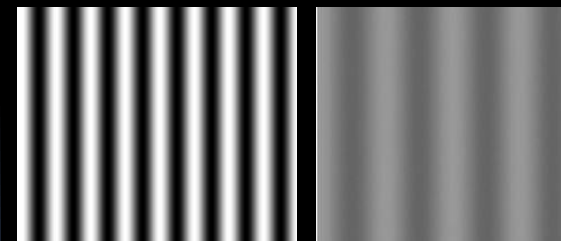
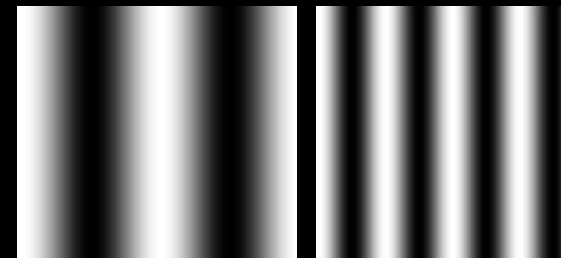
DAVIDA Y. TELLER, THE FRIEDENWALD AWARD LECTURE 1997

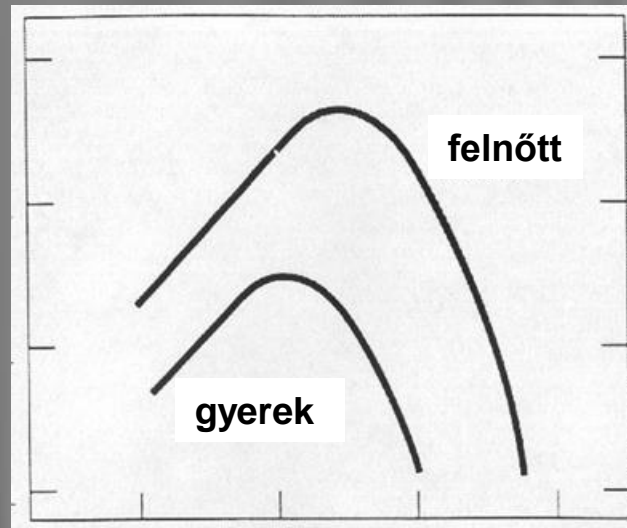
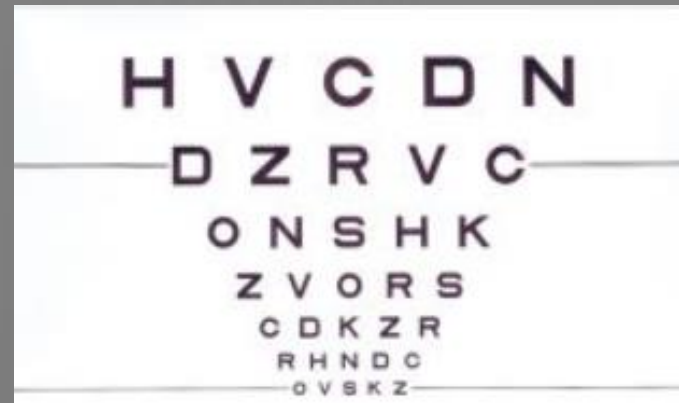
IMAGES BY TONY YOUNG

DY Teller

térbeli
frekvencia   kontraszt

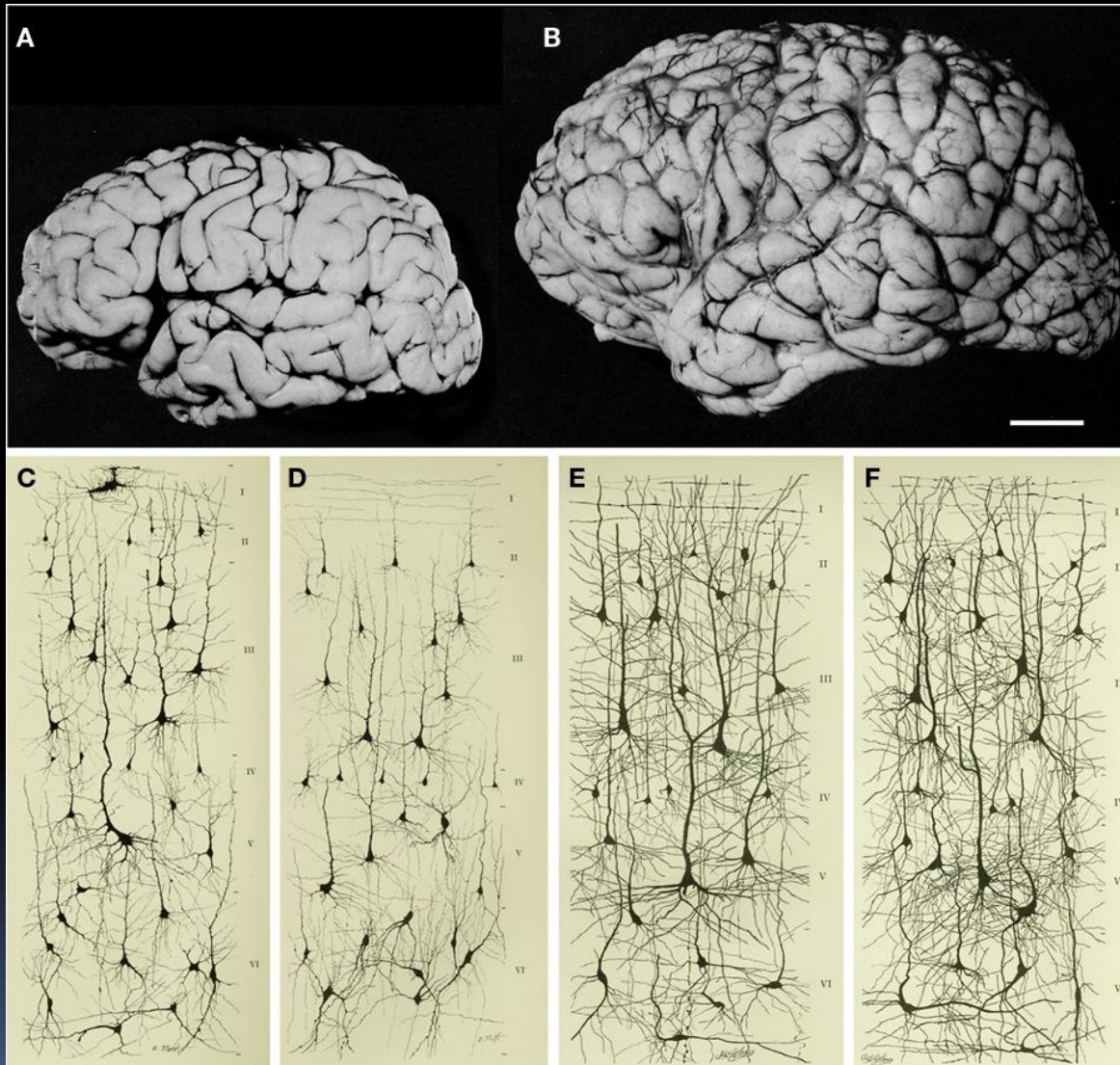

“A dolgok elég rosszul kezdődnek, majd egy kicsit javul a helyzet, s végül, hosszú, hosszú idő elteltével megint rosszra fordulnak.”

A Látásfejlődés Általános Törvénye

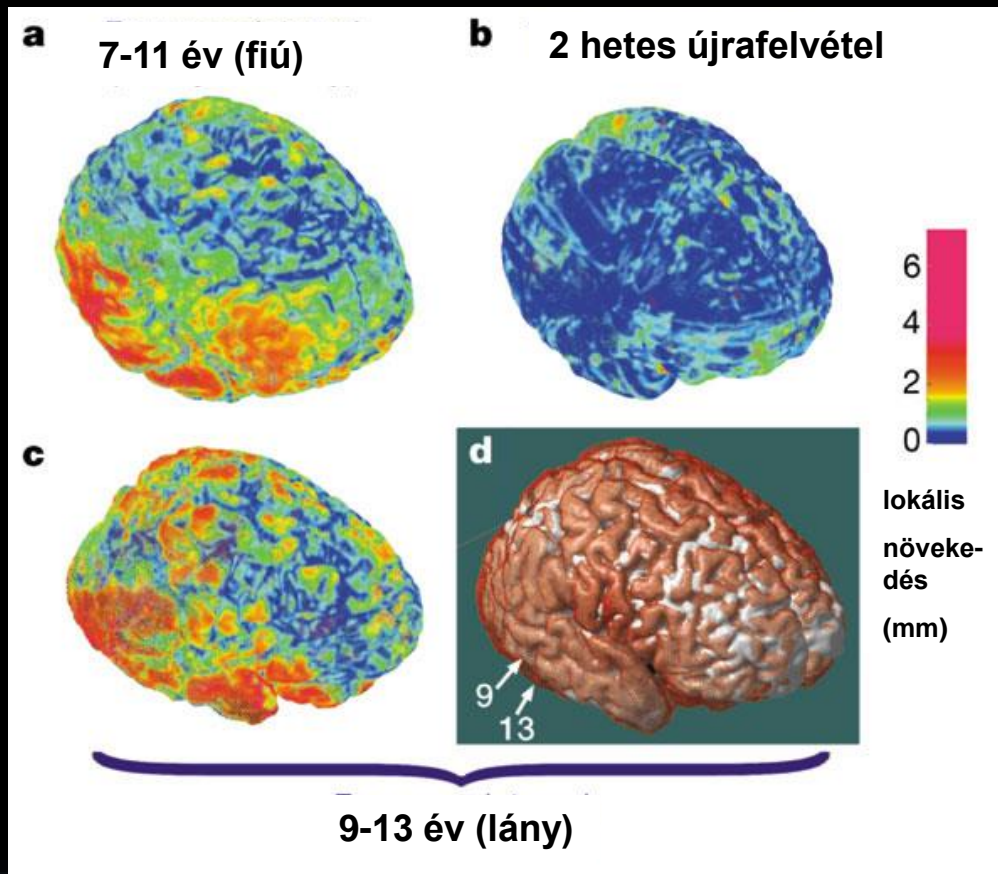
(Teller és Movshon, 1986)

1 hónapos x 4 = 6 éves

A fejlődő agy növekedési mintázata

(Thompson és mtsi, 2000)

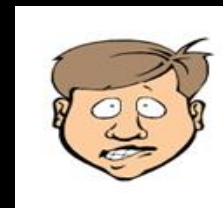

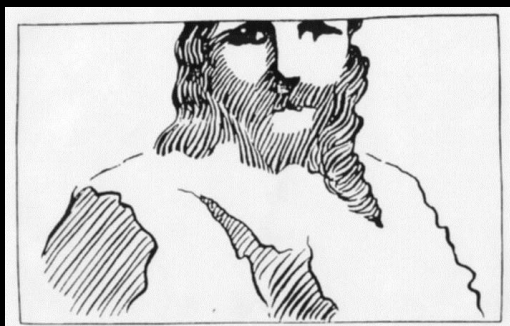
ELŐTTE

??

??

SEGÍTSÉG

UTÁNA

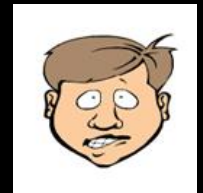
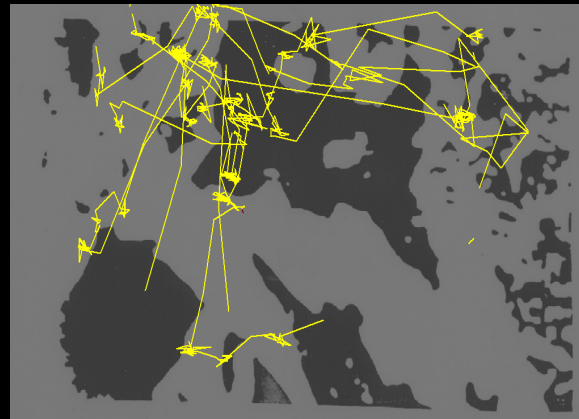
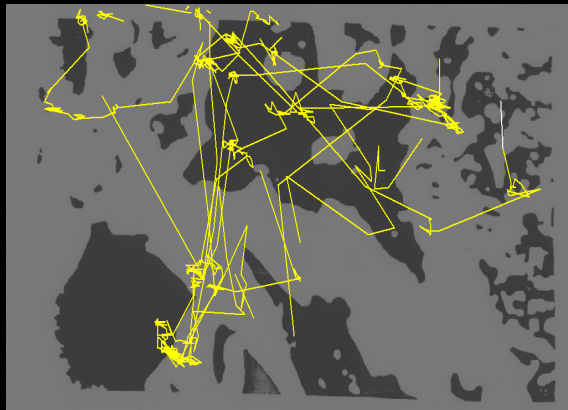
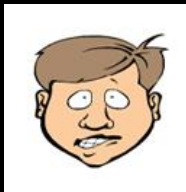
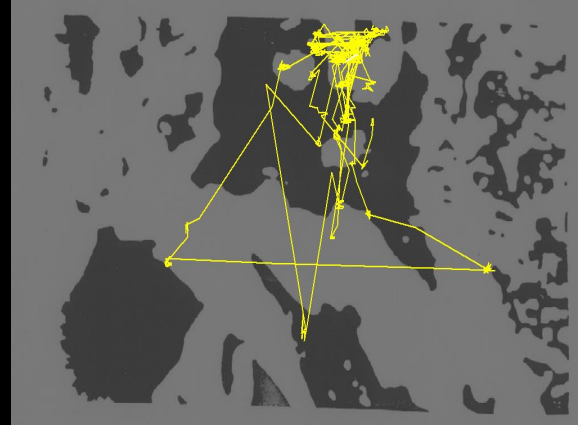
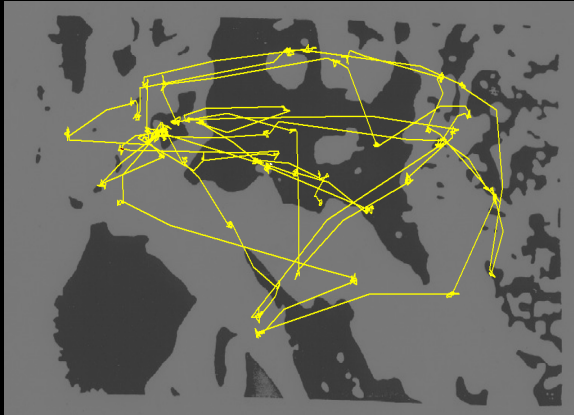

!!

??

SZEMMOZGÁS

Miként áll össze a világ a szemünk előtt?

Hogyan kódoljuk a környezet releváns paramétereit?

A kódolt adatokból miként építjük fel a saját vizuális világunkat?

A firenzei dóm rejtélye

Az 1376-os pályázati kiírás szerint a dóm kupolájának tervezett paraméterei:

- 52 méter magas kupolatér
- 42 méter fesztávolság
- 80 méternél magasabb kupola
- cca. 4 millió tégl
- 37 000 tonna súly
- senza armadura
(alátámasztás nélkül)

Máig a világ legmagasabb téglából álló kupolája!

A firenzei dóm rejtélye

Hogy jön létre a kupola 3 dimenziós formája **4 millió** téglából?

A **lokális hibák** miért nem halmozódtak fel?

Brunelleschi tudománya

Integrációs műveletek:

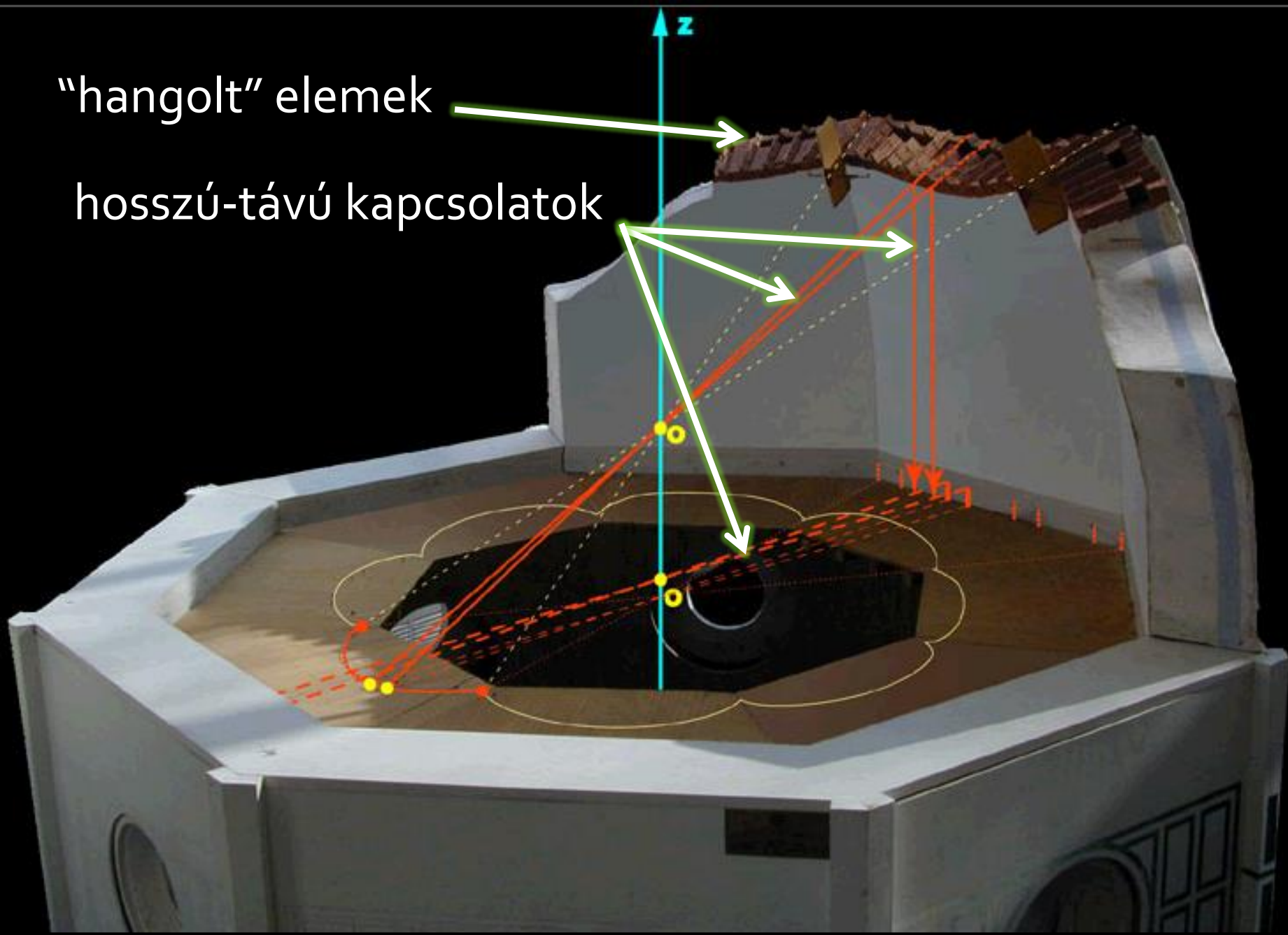
- “hangolt” elemek
- hosszú-távú kapcsolatok
- globális szervezőelvek
- folyamatos hibajavítás

Filippo Brunelleschi
(1377 – 1446)

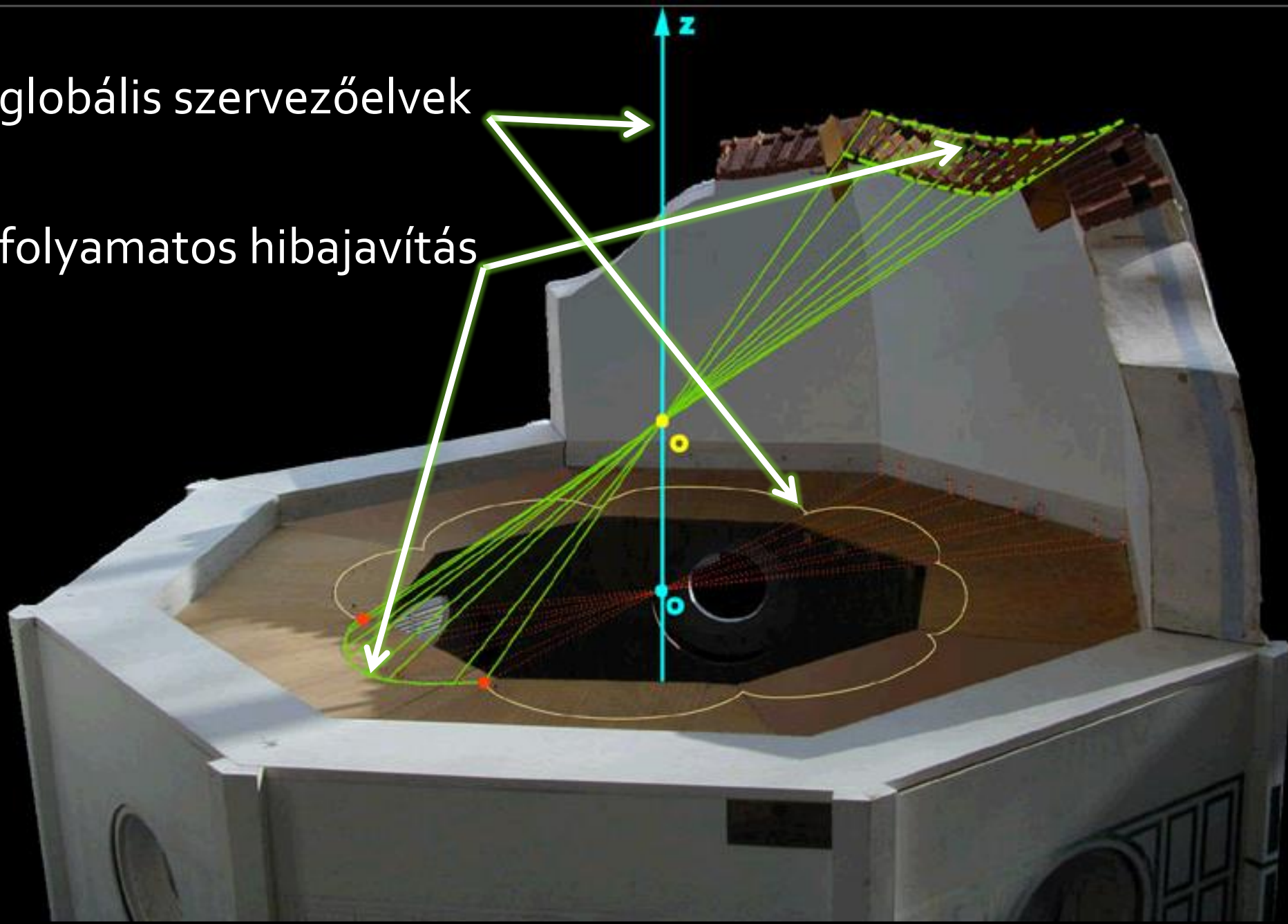

“hangolt” elemek
hosszú-távú kapcsolatok

globális szervezőelvek

folyamatos hibajavítás

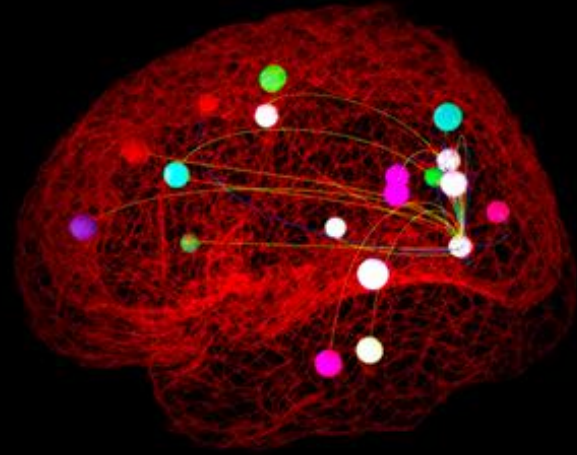

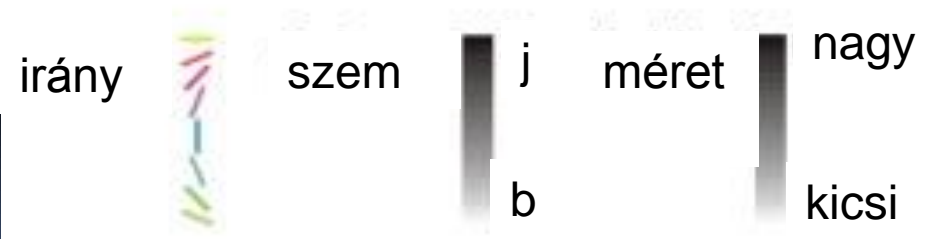
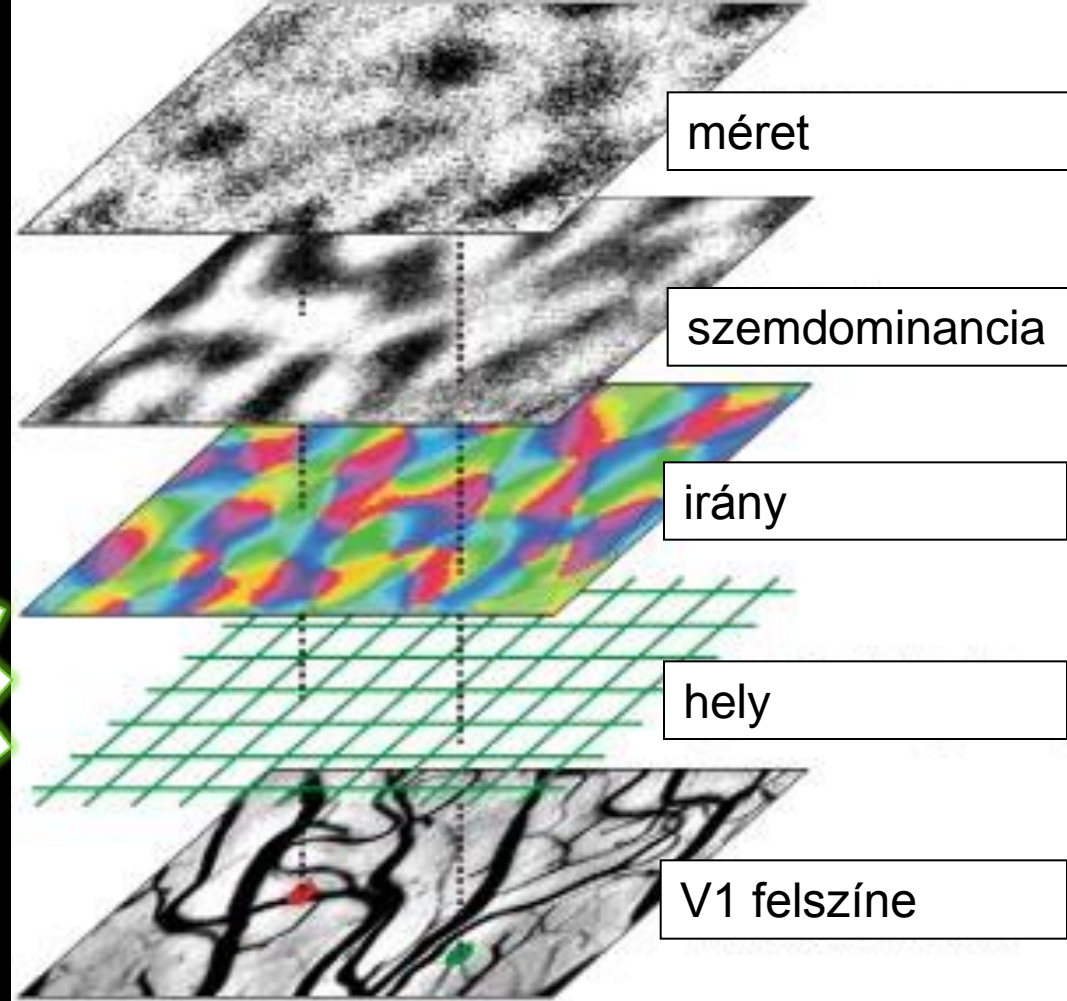

Az emberi agy rejtélye

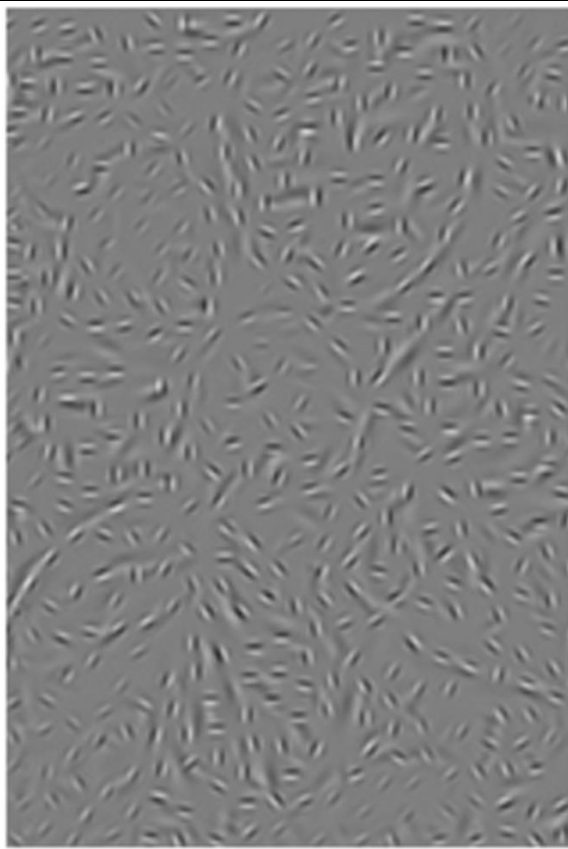
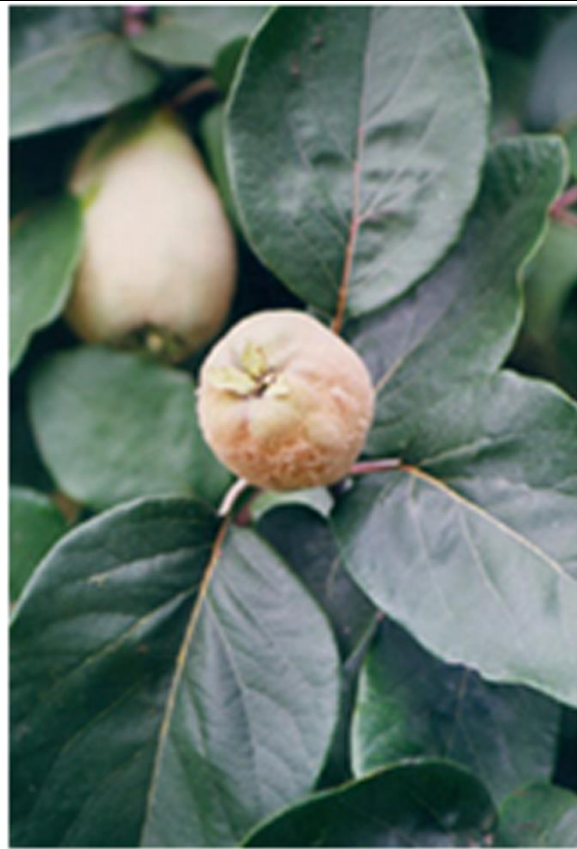
- 100 milliárd idegsejt
- 1 000 – 10 000 kapcsolat sejtenként
- 100-nál több funkcionálisan elkülönülő terület

V1 "mozaik"

V1 “mozaik”

méret

+

irány

+

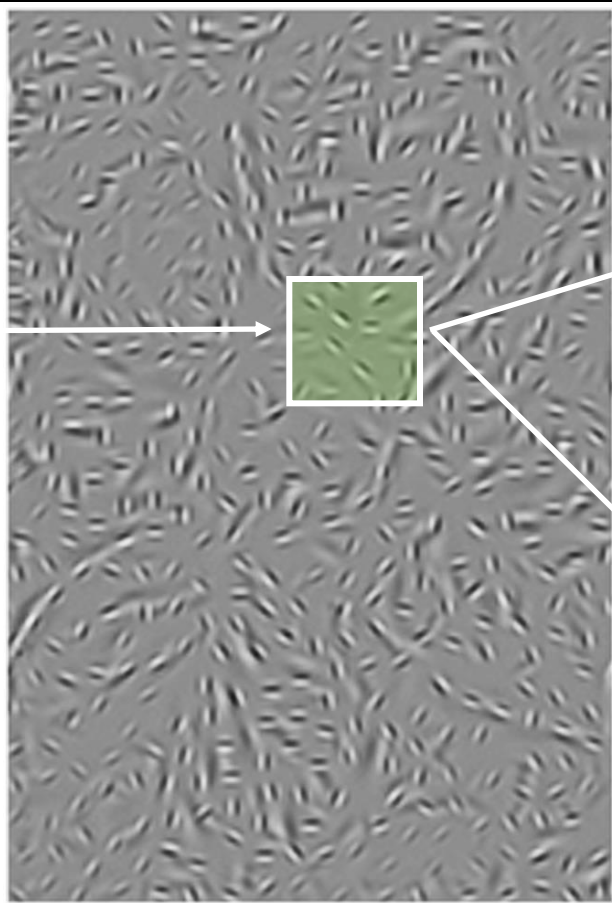
hely

.

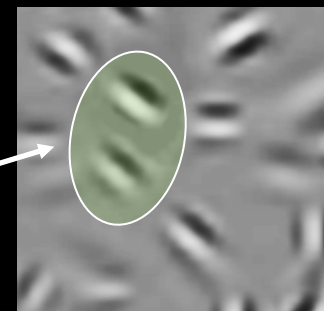
.

.

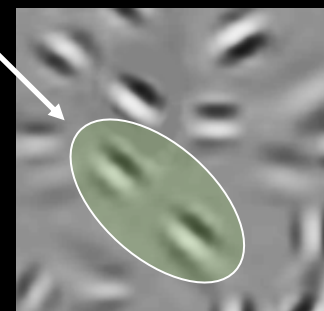
ÖSSZESZERELÉS ?

Lokális hibák lehetősége

közelség

hasonlóság

jó folytatás

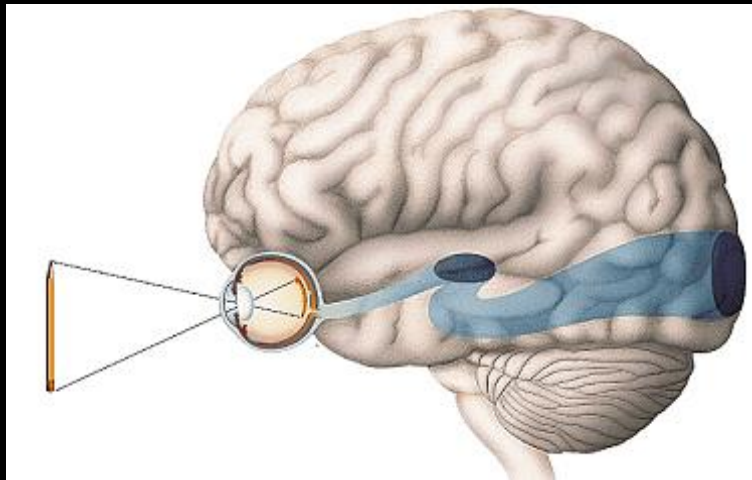
Brunelleschi tudománya

Integrációs műveletek:

- “hangolt” elemek
- hosszú-távú kapcsolatok
- globális szervezőelvek
- folyamatos hibajavítás

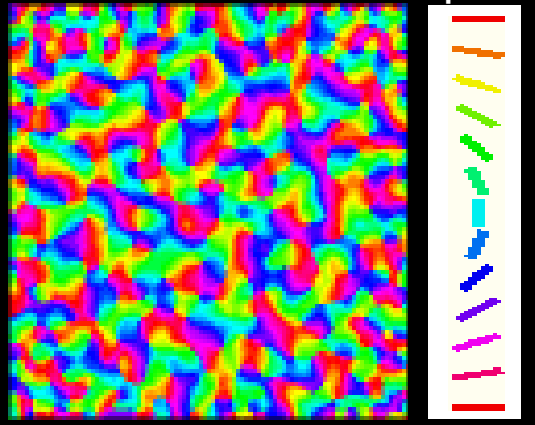

hosszú távú kapcsolatok

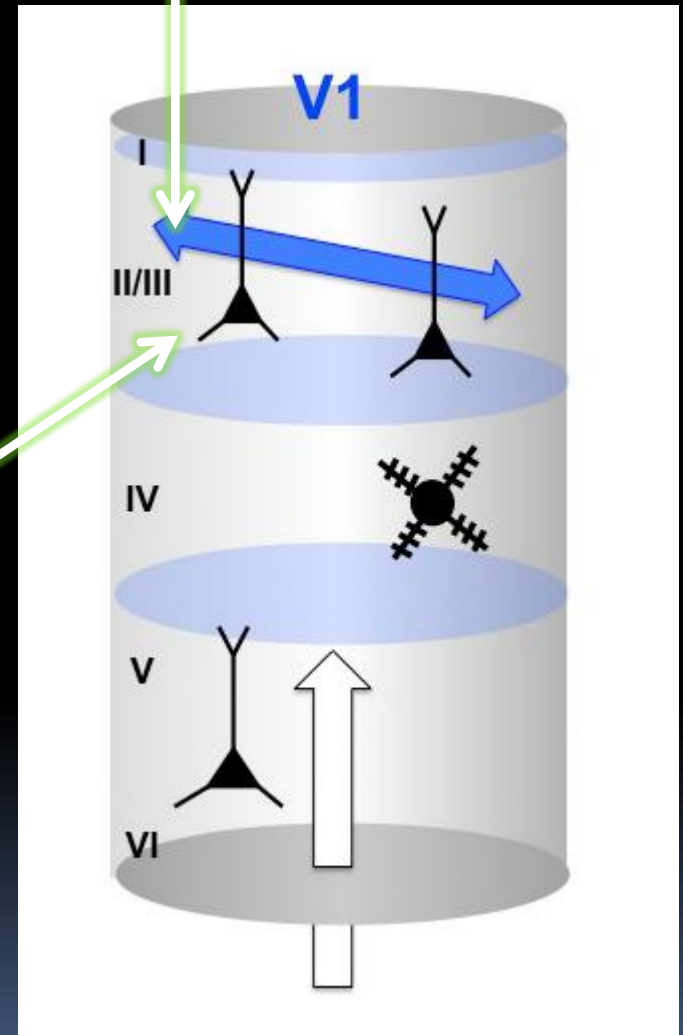
V1

V1 orientációs térkép

Blasdel és mtisi, 1992

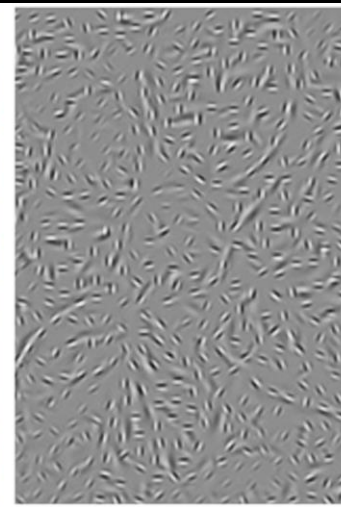
“hangolt elemek

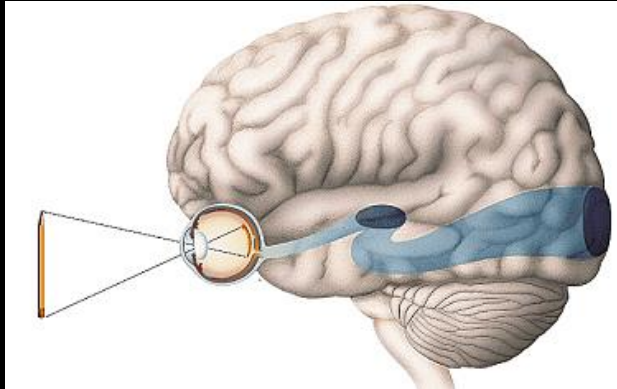
Rockland & Lund, 1983
Gilbert & Wiesel, 1983, 1989

Integratív folyamatok:

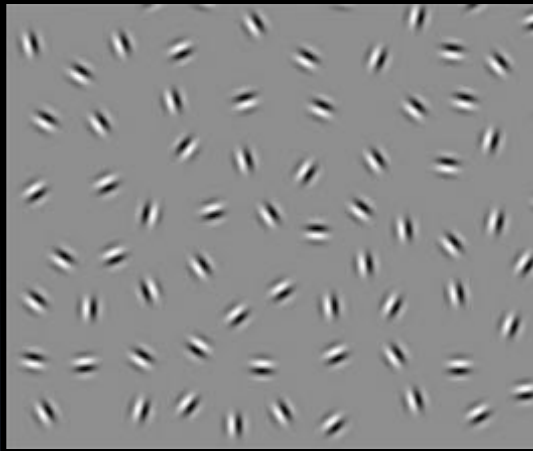
- "hangolt" elemek
- hosszú-távú kapcsolatok
- globális szervezőelvek
- folyamatos hibajavítás

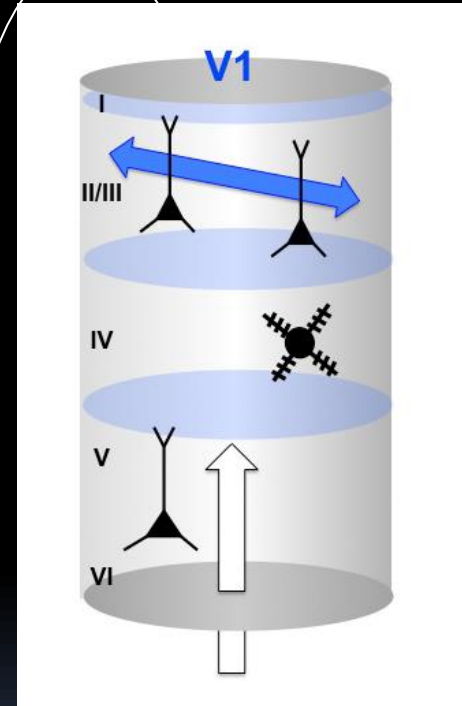
Kontúr integrációs teszt

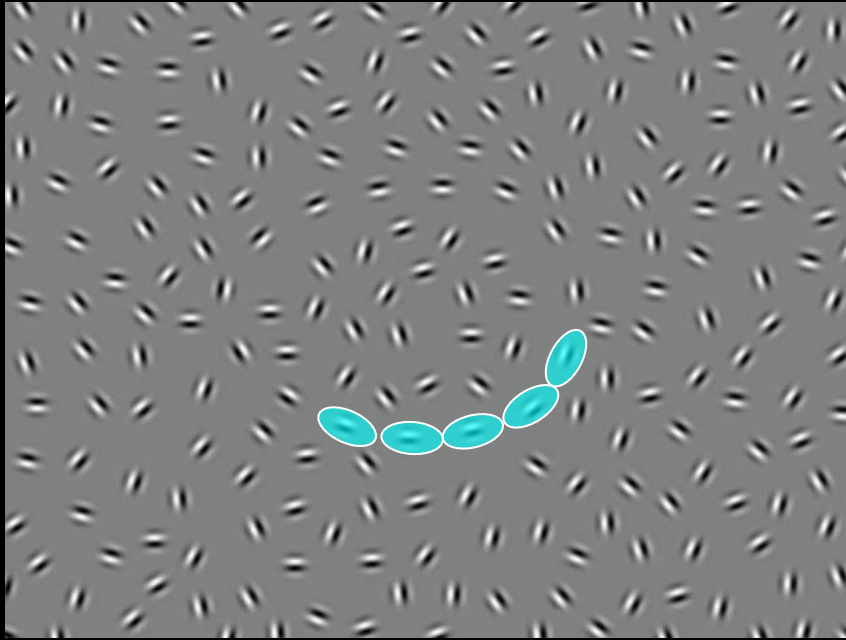
V1

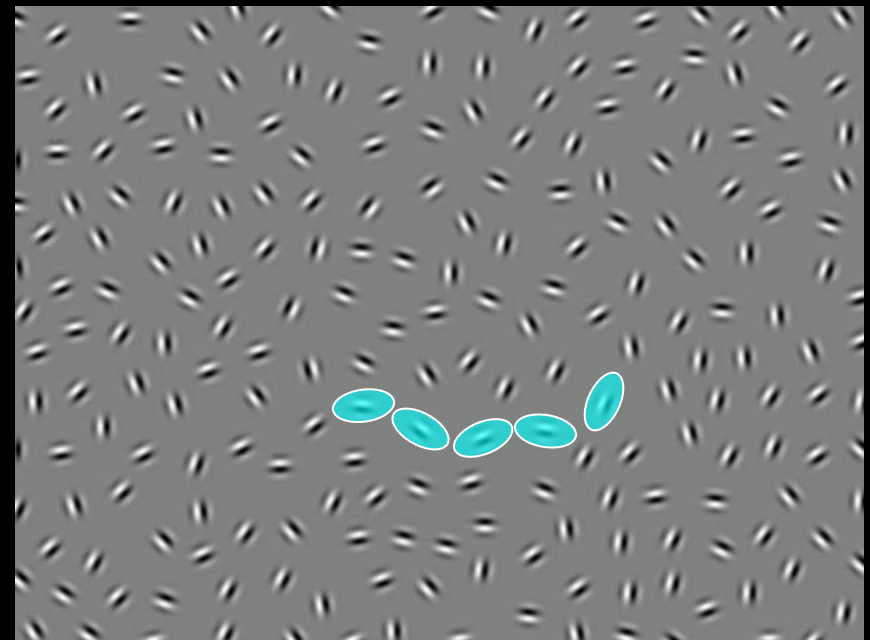
Kovacs et al., 1993-

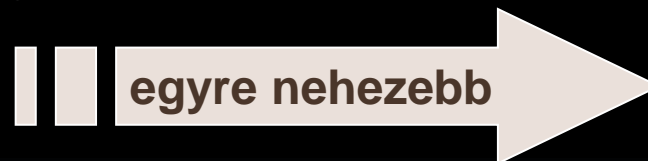
Rockland & Lund, 1983
Gilbert & Wiesel, 1983

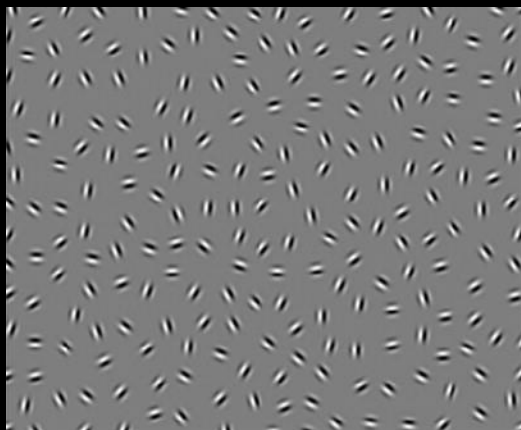

0° „lötyögés”

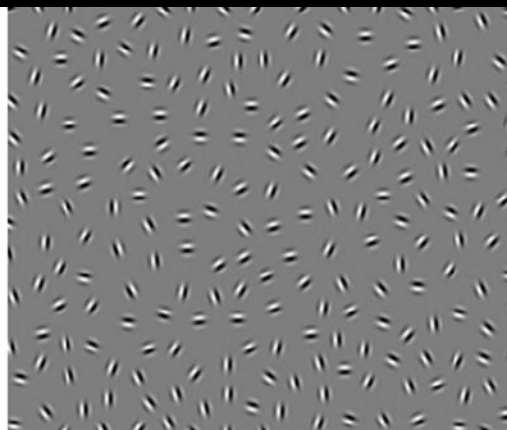

24° „lötyögés”

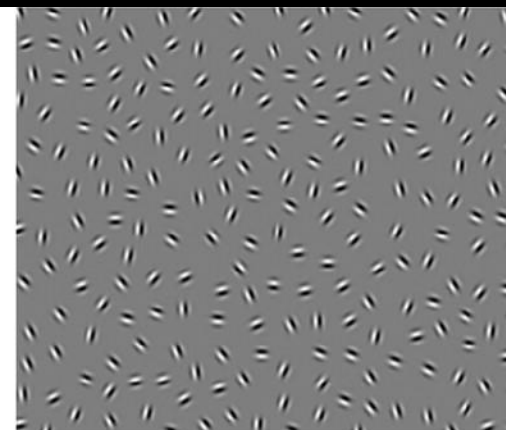

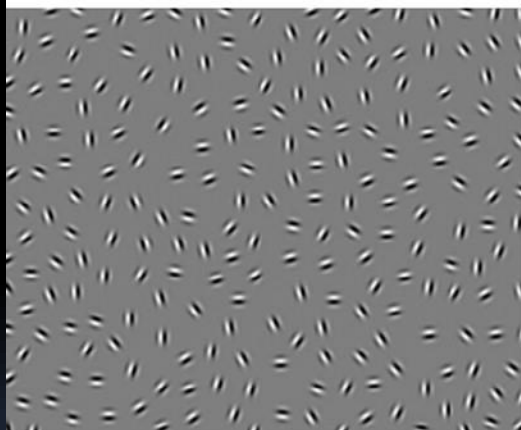
0°

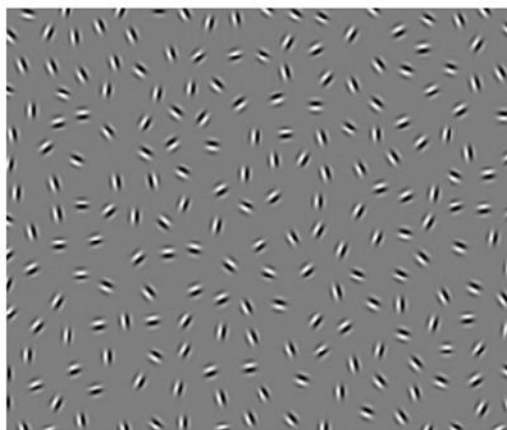
8°

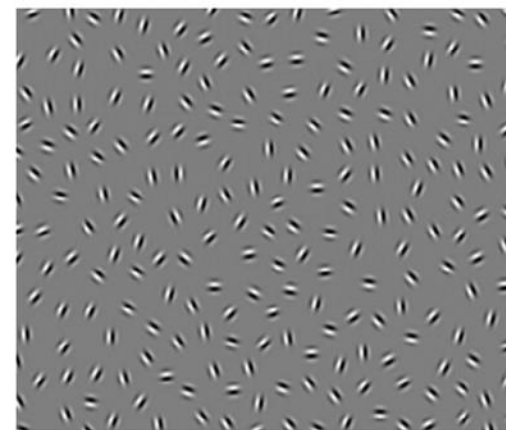
12°

16°

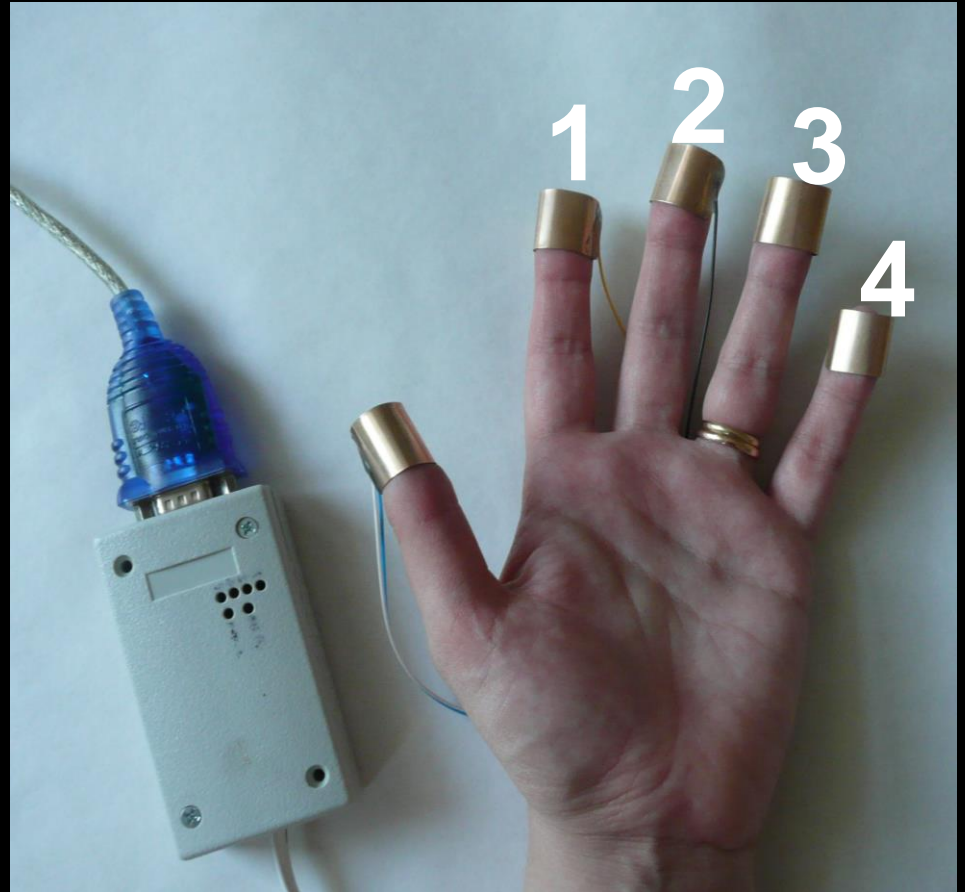
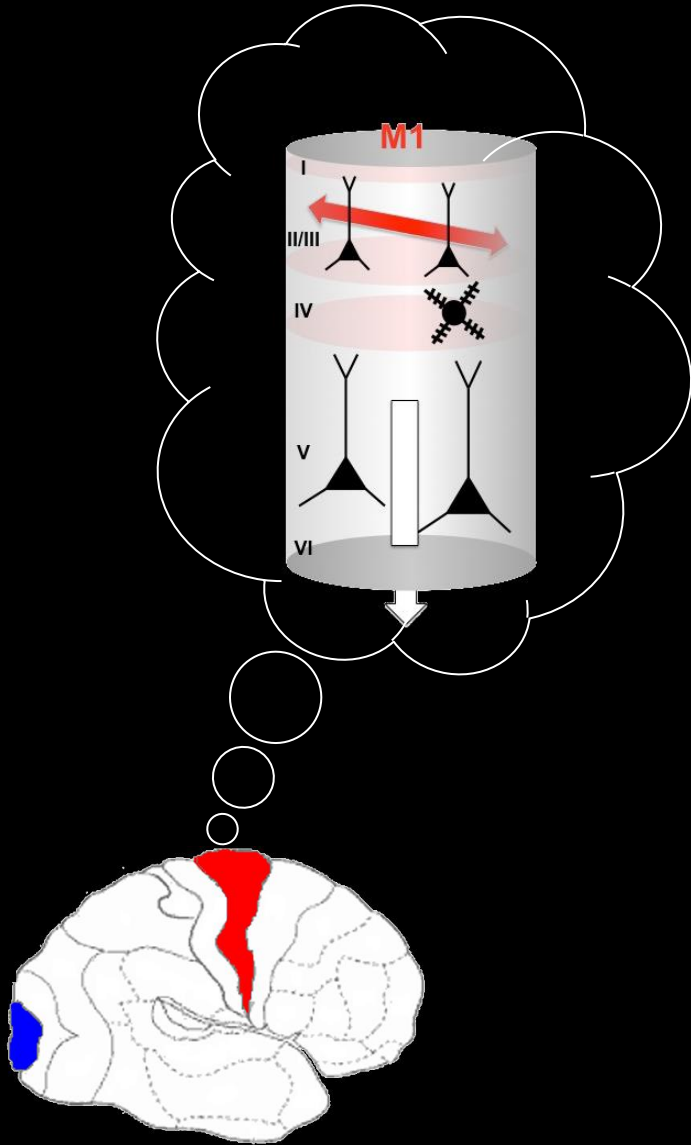

20°

24°

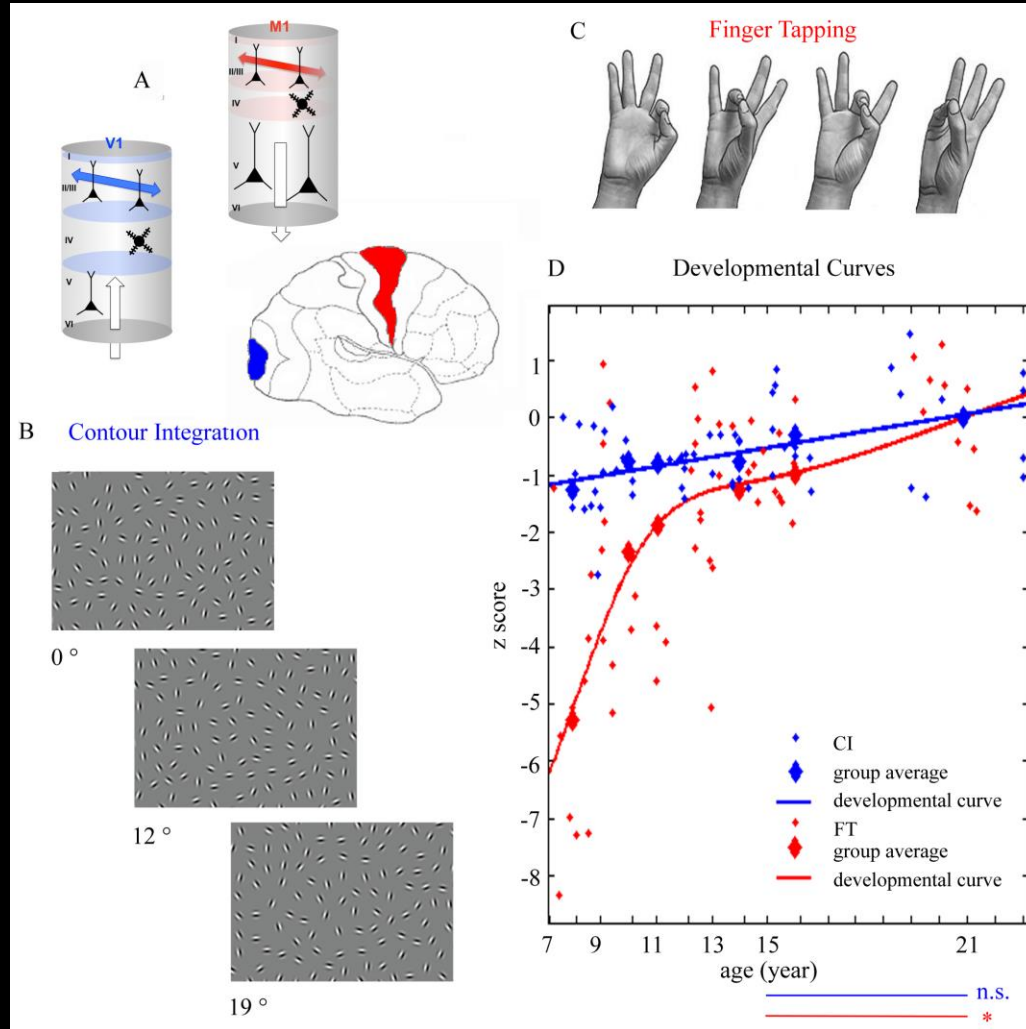
Újj-érintős teszt

1-3-2-4:

Az integratív folyamatok lassan fejlődnek

Gerván és mtsi (2011)

Williams szindróma

<http://www.williams.org.hu/>
info@williams.org.hu

- ritka (1:25.000) genetikai eredetű fejlődési zavar
- orvosi problémák
- téri-vizuális zavarok, de megtartott nyelv!
- hiperszociabilitás
- tanulási zavarok

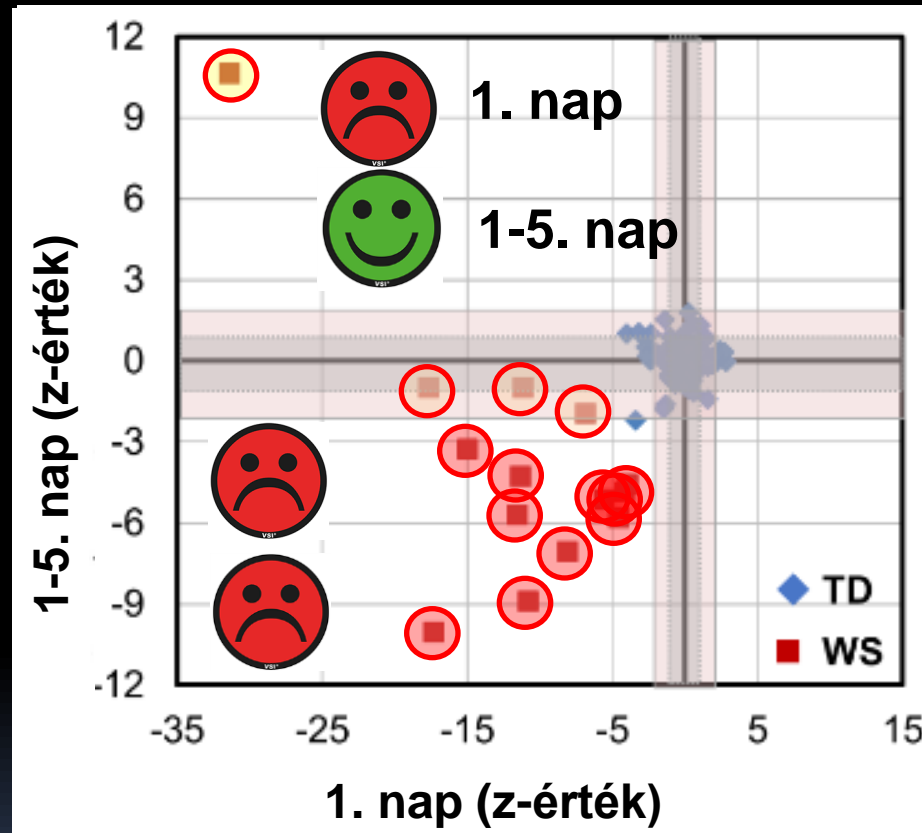
új készségeket tanulnak

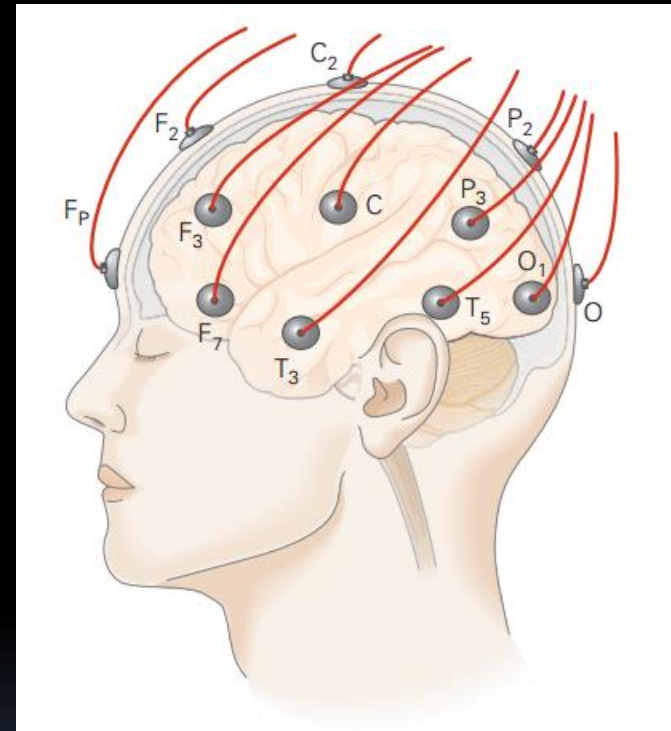

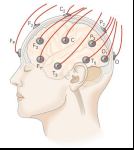

motoros tanulás

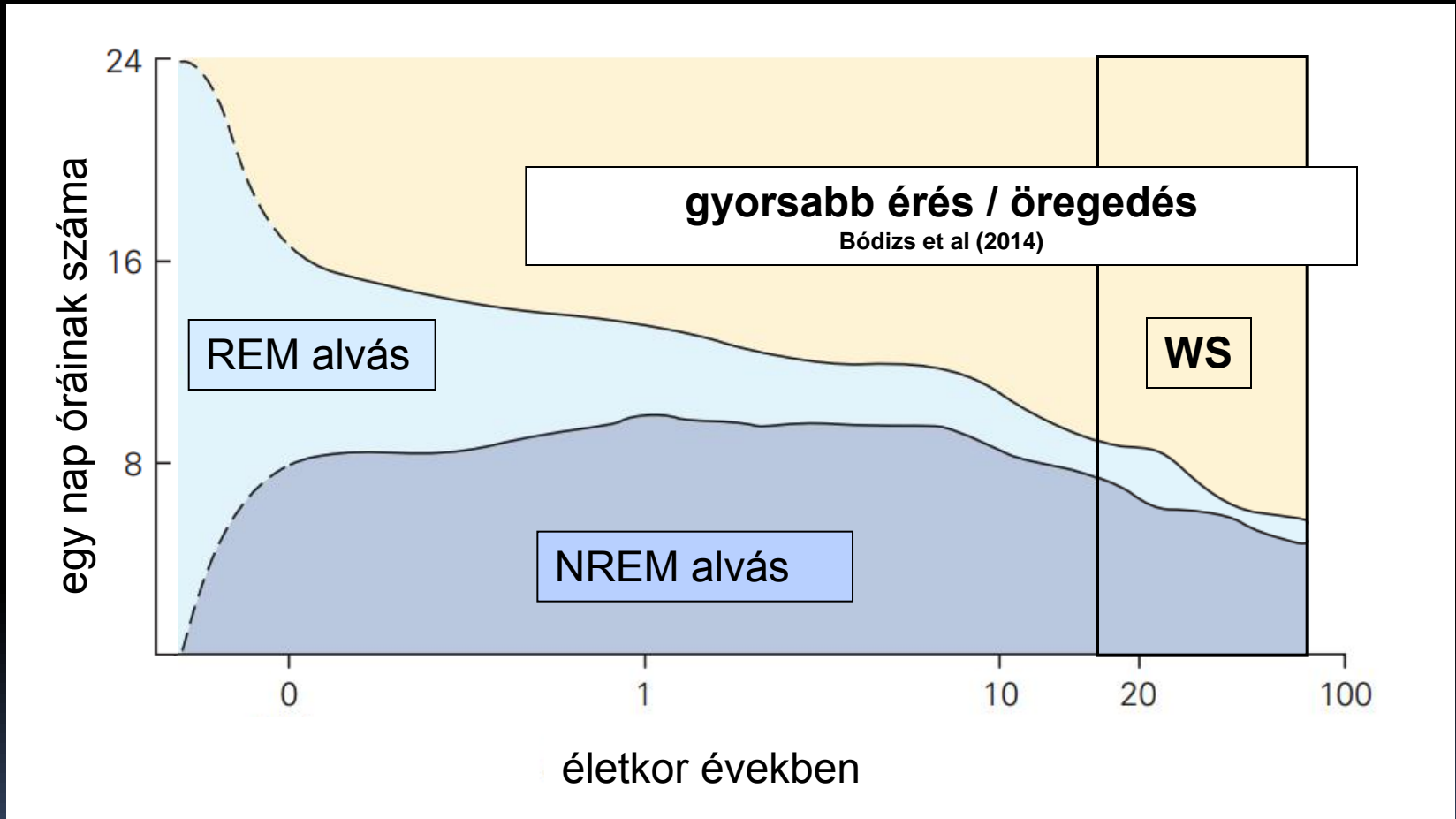

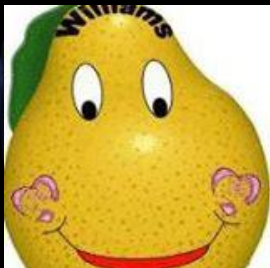
alvás labor: EEG

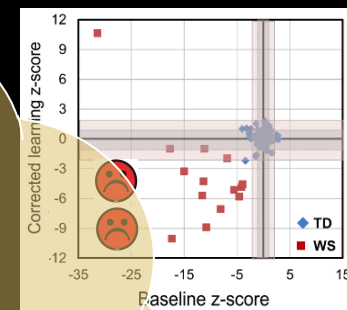
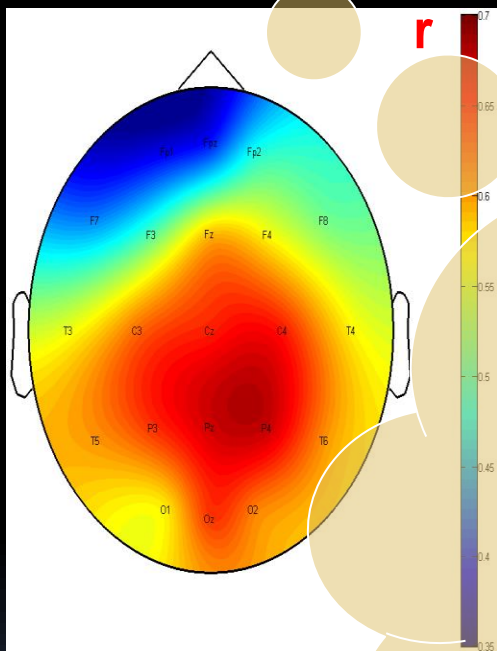

Az alvás mintázata változik az életkorral

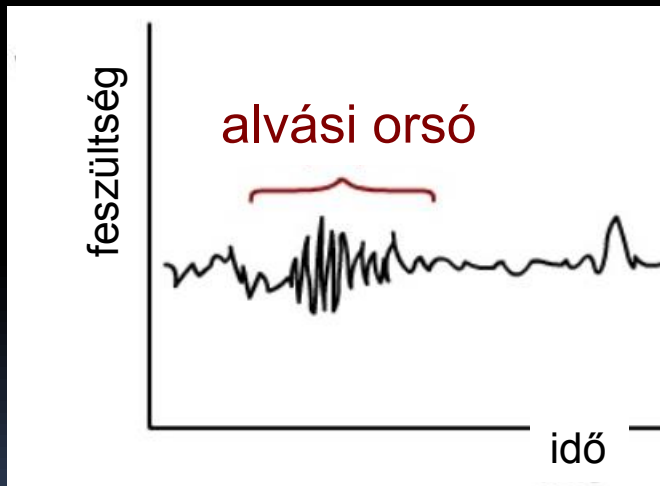
alvás és tanulás

alvási orsók

- az agykéreg „off-line”
- konszolidáció

lassú: ~ 11-13 Hz

gyors: ~ 13-15 Hz

Az alvás, mint az agykérgi fejlődés Akhillész sarka?

Alvásterápia

tudatosság

szokások

alternatív technikák (pl. jóga)

orvosi kezelés (pl. melatonin)

JAVULÓ KÉSZSÉGEK

Az integratív folyamatok fejlődése

Alanyok

- tipikus fejl
- Williams Sz
- Down Sz
- FraX Sz
- Autista
- Skizofrén

Módszerek

Viselkedéses

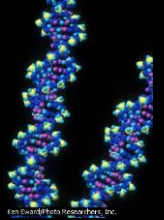
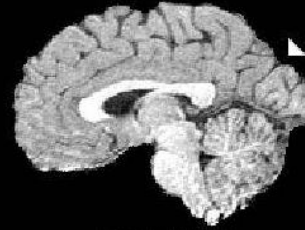
- vizuális
- mozgásos
- kognitív

Alvás labor

- HD EEG
- EOG
- EMG

Genetika

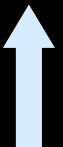
Képkotás

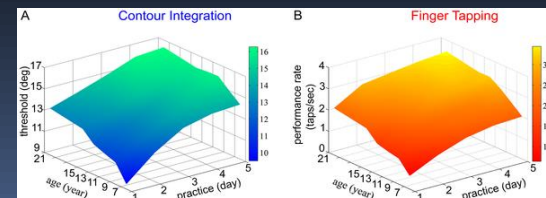
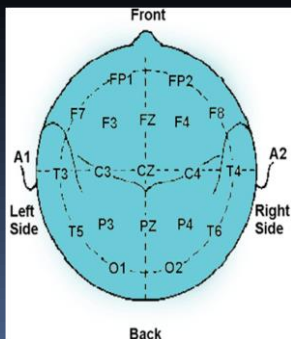
Tanulási és fejlődési görbék

Alvás és
készségtanulás közötti
összefüggések

Alvás fejlődési mintázata

PPKE Fejlődés-Idegtudományi Laboratórium

A group of nine people, seven women and two men, are posed on a grand staircase with ornate iron railings. The background shows a classical architectural entrance with a doorway and decorative elements. The group is arranged in two rows, with some people standing on the stairs and others on the ground level. They are dressed in a variety of casual and semi-formal attire.

Hudák Mariann
Filep Orsolya
Gerván Patrícia
Gombos Ferenc
Kovács Ilona
László Szandra
Magyari Lilla
Novák Bálint
Soltész Péter
Várhelyi Klára

Magyar Williams Szindróma Társaság

<http://www.williams.org.hu/>
info@williams.org.hu

Kner Imre:

„A színharmóniának igen sok apró titka van, melyeket csak úgy és akkor leshetünk el, ha szemünket annyira iskoláztuk már, hogy az képes legyen a legfinomabb árnyalatokat is megkülönböztetni, ehhez pedig nagy **szeretet és óriási gyakorlat** kell. Figyeljük tehát meg a természetben minduntalan kínálkozó mesés színhatásokat, s ha megismertük és meg is szerettük a színeket, megtanuljuk őket élvezni is.”

